

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023/2025
(skrajne daty)
Rok akademicki 2024-2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach przewlekłych, w tym leczenie żywieniowe.
Kod przedmiotu*	ZPP –OiELŻyw
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Uniwersytet Rzeszowski, Kolegium Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk o Zdrowiu, Zakład Pielęgniarstwa i Zdrowia Publicznego
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów	Studia II stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne (ST)
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr IV
Rodzaj przedmiotu	Zaawansowana praktyka pielęgniarska (kierunkowy)
Język wykładowy	Polski
Koordynator	dr n. o zdr Beata Barańska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr n. o zdr Beata Barańska

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykład	Ćw.		Konwersatorium	Lab.		Seminarium	ZP		Praktyki zawodowe	Inne (np. samokształcenie)	Liczba pkt. ECTS
		audytorijne	laboratoryjne		laboratorium	Laboratorium CSM		Zajęcia Praktyczne	Zajęcia Praktyczne CSM			
IV	15	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)
– zaliczenie z oceną**

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

1. Treści z zakresu nauk podstawowych realizowanych na studiach I stopnia, w tym:
  - anatomia i fizjologia (budowa i funkcjonowanie poszczególnych układów i narządów),
  - patologia (przyczyny, mechanizmy powstawania i rozwoju zaburzeń chorobowych, a także ich skutki),
  - farmakologia (znajomość poszczególnych grup leków, farmakodynamiki leków w organizmie, mechanizmach ich działania na organizm oraz skutkach tego działania, umiejętność przygotowania zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza),
2. Treści z zakresu podstaw opieki pielęgniarskiej, realizowanych na studiach I stopnia, w tym:
  - podstaw pielęgniarstwa (identyfikacja pojęć z zakresu pielęgniarstwa, rozumienie funkcji zawodowych pielęgniarki, rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych pacjentów, rozumienie procesu pielęgnowania, jako metody pracy pielęgniarki),
  - badań fizykalnych (umiejętność przeprowadzenie kompleksowego badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta, adekwatnie do jego wieku, jako element gromadzenia informacji o stanie zdrowia podopiecznego),
  - dietetyka (znajomość podstaw żywienia człowieka zdrowego i chorego, w tym znajomość zapotrzebowania organizmu na składniki odżywcze).
3. Treści nauk z zakresu opieki specjalistycznej, realizowane na studiach I stopnia, w tym choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne, chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne, pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia, pielęgniarstwo opieki długoterminowej, neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne, geriatryka i pielęgniarstwo geriatryczne, opieka paliatywna (znajomość etiopatogenezy, objawów klinicznych, przebiegu, zaburzeń żywienia związanych z chorobą, zasad diagnostyki, leczenia, rokowania, następstw i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach)

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	<p>Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • specyfiki niedożywienia i jego konsekwencji dla zdrowia podopiecznego, • zasad i metod leczenia żywieniowego, w tym wskazań do żywienia pozajelitowego i dojelitowego oraz zasad wyboru i wytworzenia drogi sztucznego dostępu do podawania preparatów żywieniowych, • rozpoznawania powikłań prowadzonego żywienia pozajelitowego i dojelitowego, • zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym żywieniowo.
----	--

C ₂	<p>Przygotowanie studenta, w zakresie umiejętności, do profesjonalnej realizacji zadań z zakresu diagnozowania stopnia odżywienia pacjenta, planowania, realizowania i oceniania podejmowanych działań na rzecz podopiecznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do rozpoznawania i interpretowania objawów klinicznych niedożywienia oraz oceny stopnia odżywienia w kontekście ogólnej oceny stanu zdrowia pacjenta, jak również zagrożenia jego zdrowia i życia, • przygotowanie do gromadzenia potrzebnych informacji, dotyczących indywidualnej opieki nad pacjentem leczonym żywieniowo, przetwarzania ich i wnioskowania oraz aktywnego uczestnictwa w dyskusji, z adekwatnym argumentowaniem wyrażonych opinii i prezentowaniem ich na forum grupy, • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego, adekwatnie do posiadanych kompetencji zawodowych, wykonywania zadań z zakresu realizacji żywienia dojelitowego i pozajelitowego u pacjenta, • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego wykonywania zadań niezbędnych dla zapewnienia profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem leczonym żywieniowo, jak również do pracy w zespole żywieniowym oraz w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym.
C ₃	Uwrażliwienie studenta na rozpoznawanie niedożywienia oraz potrzebę zapobiegania jego wystąpieniu w związku z chorobą.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Absolwent zna i rozumie zasady współpracy z zespołem żywieniowym w planowaniu i realizacji metod, technik oraz rodzajów żywienia dojelitowego i pozajelitowego w ramach profilaktyki powikłań.	B.W45
EK_02	Absolwent potrafi wykorzystywać standaryzowane narzędzia w przeprowadzaniu oceny stanu odżywienia pacjenta.	B.U49
EK_03	Absolwent potrafi monitorować stan ogólny pacjenta w czasie leczenia żywieniowego.	B.U50
EK_04	Absolwent potrafi prowadzić żywienie dojelitowe z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy perystaltycznej i żywienia pozajelitowego drogą żył centralnych i obwodowych;	B.U51
EK_05	wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów	K.o6

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Niedożywienie – definicja, klasyfikacja, czynniki ryzyka oraz objawy kliniczne.
Etapy i konsekwencje niedożywienia. Zaburzenia odżywiania związane z chorobą.
Ocena stanu odżywienia – zasady i metody.
Leczenie żywieniowe – definicja, wskazania, planowanie.
Metody interwencji żywieniowej, w tym żywienie doustne (poradnictwo dietetyczne, doustne suplementy diety).
Wskazania do żywienia dojelitowego, rodzaje dostępu do przewodu pokarmowego.
Wskazania do żywienia pozajelitowego, rodzaje dostępu dożylnego.
Powikłania żywienia dojelitowego i pozajelitowego.
Zespół ponownego odżywienia – refeeding syndrom.
Organizacja leczenia żywieniowego w szpitalu i innych placówkach opiekuńczo-leczniczych. Zespoły żywieniowe.
Żywienie dojelitowe i pozajelitowe w warunkach domowych.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, **laboratoryjnych**, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne - ćwiczenia
Ocena stanu odżywienia, z wykorzystaniem standaryzowanych narzędzi.
Rodzaje przemysłowych diet dojelitowych. Dobór diety dojelitowej.
Zasady podawania żywienia dojelitowego oraz przyrządy ułatwiające podaż dojelitową preparatów.
Skład mieszanin do żywienia pozajelitowego i stosowane dodatki.
Rodzaje preparatów do żywienia pozajelitowego: worki wielokomorowe RTU, mieszaniny przygotowywane indywidualnie.
Zasady podawania żywienia pozajelitowego oraz przyrządy ułatwiające podaż pozajelitową preparatów.
Monitorowanie stanu ogólnego pacjenta w czasie leczenia żywieniowego i zapobieganie powikłaniom.
Dokumentacja i rozliczanie procedur żywieniowych.
Planowanie interwencji pielęgniarских wobec pacjenta, w sytuacji wystąpienia powikłań leczenia żywieniowego
Wybrane elementy opieki pielęgniarской nad pacjentem leczonym żywieniowo
Sprawowanie oraz dokumentowanie zindywidualizowanej opieki pielęgniarской wobec pacjenta leczonego żywieniowo drogą pozajelitową, z wykorzystaniem dostępu centralnego lub/i obwodowego.
Sprawowanie oraz dokumentowanie zindywidualizowanej opieki pielęgniarской wobec pacjenta leczonego żywieniowo drogą dojelitową, z wykorzystaniem różnych technik.
Rozpoznawanie i minimalizowanie powikłań prowadzonego leczenia żywieniowego u pacjenta.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Metoda dydaktyczna	Forma zajęć
Wykład konwencjonalny z prezentacją multimedialną	W
Wykład konwersatoryjny	W
Dyskusja dydaktyczna	Ćw.
Ćwiczenia w grupach	Ćw.
Interpretacja tekstów źródłowych	W; Ćw.
Próba pracy	Ćw.
Studium przypadków	Ćw.
Zadanie praktyczne	Ćw.
Realizacja procedur	Ćw.

W- wykład, Ćw. – ćwiczenia laboratoryjne, Ćw./MCSM – ćwiczenia laboratoryjne w Monoprofilowym Centrum Symulacji Medycznej

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
B.W45	KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE – TEST PISEMNY	W
B.U49; B.U50; B.U51, K.06	KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE – TEST PISEMNY ZADANIE PRAKTYCZNE PRÓBA PRACY – STUDIUM PRZYPADKU OBSERWACJA PRACY I POSTAWY STUDENTA	Ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

- **Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie zaliczeń, zgodnie z podanymi kryteriami, z poszczególnych form zajęć dydaktycznych, realizowanych w ramach przedmiotu, a w szczególności uzyskanie zaliczenia przypisanych efektów uczenia się.**
- **Wykład – zaliczenie bez oceny**
  - Obecność na zajęciach 100% [wg. listy obecności]
  - Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy:

- Forma pisemna – test wiedzy wielokrotnego wyboru
- Liczba pytań na każdy efekt uczenia się – 10
- Czas przewidziany na udzielenie odpowiedzi 10 min (1 min. na każde pytanie)
- Punktacja- za każde pytanie student może uzyskać następującą ilość punktów:
  - udzielenie poprawnej, kompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 2 pkt.
  - udzielenie poprawnej, ale niekompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 1 pkt.
  - udzielenie odpowiedzi mieszanej tj. częściowo poprawnej, jak i częściowo niepoprawnej (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
  - udzielenie odpowiedzi niepoprawnych (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
- Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
  - uzyskanie min. 12 pkt. tj.60% pozytywnych odpowiedzi na poszczególne pytania weryfikujące znajomość danego efektu kształcenia
- Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
  - maksymalna ilość pkt. – 20 ; - minimalna ilość pkt. - 12
  - Zakres ocen:
    - _5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%
    - _4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%
    - _4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%
    - _3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%
    - _3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
    - _2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 0%-59%

■ **Ćwiczenia – zaliczenie z oceną - średnia ważona: ocena z zaliczenia efektów uczenia się (80%), ocena z bieżącego przygotowania się do zajęć (10%), ocena z aktywności studenta (10%)**

- Obecność na ćwiczeniach 100% [wg. listy obecności],
- Ocena ciągła:
  - bieżące przygotowanie do zajęć, w tym wiedza i umiejętności obejmujące tzw. „wymagania wstępne do przedmiotu”,
  - aktywność studenta w trakcie zajęć: udział w dyskusji, udział w planowaniu opieki pielęgniarskiej oraz wnioskowaniu na podstawie opisu przypadku - próba pracy
  - kryteria oceny ciągłej:
    - za merytorycznie poprawną i konstruktywną aktywność na zajęciach lub/i wykazanie się przygotowaniem do bieżących zajęć student, na każdych zajęciach ćwiczeniowych będzie gromadził tzw. aktywności w postaci „+” . Każdy „+” = 1 pkt. Zebrane punkty zostaną sklasyfikowane i przeliczone na oceny, w następujący sposób:

Bieżące przygotowanie do zajęć	Aktywność w trakcie zajęć
_0 pkt. – 2,0,	_0 pkt. – 2,0,
_1 pkt. – 3,0,	_1 pkt. – 3,0,
_2 pkt. – 3,5,	_2 pkt. – 3,5,
_3 pkt. – 4,0,	_3 pkt. – 4,0,

_4 pkt. - 4,5,
_≥5 pkt. - 5,0

_4 pkt. - 4,5,
_≥5 pkt. - 5,0

- Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się w zakresie umiejętności:
- Forma pisemna – test wiedzy wielokrotnego wyboru
  - Liczba pytań na każdy efekt uczenia się – 10
  - Czas przewidziany na udzielenie odpowiedzi 30 min (1 min. na każde pytanie)
  - Punktacja- za każde pytanie student może uzyskać następującą ilość punktów:
    - udzielenie poprawnej, kompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 2 pkt.
    - udzielenie poprawnej, ale niekompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 1 pkt.
    - udzielenie odpowiedzi mieszanej tj. częściowo poprawnej, jak i częściowo niepoprawnej (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
    - udzielenie odpowiedzi niepoprawnych (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
  - Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
    - uzyskanie min. 12 pkt. tj. 60% pozytywnych odpowiedzi na poszczególne pytania weryfikujące znajomość danego efektu kształcenia
  - Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
    - maksymalna ilość pkt. – 60 ; - minimalna ilość pkt. - 36
    - Zakres ocen:
      - _5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%
      - _4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%
      - _4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%
      - _3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%
      - _3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
      - _2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 0%-59%

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
GODZINY KONTAKTOWE	35
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów:	
zajęcia teoretyczne (wykłady, ćwiczenia, ćwiczenia/ csm)	25

zajęcia praktyczne/ zajęcia praktyczne/ CSM	-
praktyka zawodowa	-
ćwiczenia kliniczne	-
Godziny kontaktowe poza harmonogramem studiów (udział w konsultacjach, zaliczeniach, egzaminie)	
udział w konsultacjach	8
udział w zaliczeniach, egzaminie	2
GODZINY NIEKONTAKTOWE	15
wynikające z harmonogramu studiów - samokształcenie	-
godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, napisanie referatu, przygotowanie do zaliczeń, egzaminu)	15
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ SOBOTKA L. (RED.): PODSTAWY ŻYWIENIA KLINICZNEGO. EDYCJA CZWARTA. WYD. 2. POL., TŁ. Z WYD. 4. ORYG. - KRAKÓW : KRAKOWSKIE WYDAWNICTWO SCIENTIFICA, COP. 2013. ➤ SZCZYGIEŁ B. (RED.): NIEDOŻYWIENIE ZWIĄZANE Z CHOROBAŁ : WYSTĘPOWANIE, ROZPOZNANIE. 1 - WARSZAWA : WYDAWNICTWO LEKARSKIE PZWL, COP. 2011. ➤ SZCZYGIEŁ B. (RED.): NIEDOŻYWIENIE ZWIĄZANE Z CHOROBAŁ : ZAPOBIEGANIE, LECZENIE. 2 WARSZAWA: WYDAWNICTWO LEKARSKIE PZWL, COP. 2012. ➤ Noszczyk W. (red.): Chirurgia . Tom 1 i 2. PZWL, Warszawa 2018. ➤ Kłęk S. (red.): Leczenie żywieniowe w onkologii. PZWL, Warszawa 2020 r.
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Noszczyk W. Chirurgia: Repetytorium/ aktualizacja wydania Andrzej Wysocki. - wyd. 2 uaktual. –Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019. ➤ Polskie Towarzystwo Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu (POLSPEN). Standardy żywienia pozajelitowego i żywienia dojelitowego - ANEKS. Krakowskie Wydawnictwo Scientifica, 2019. ➤ Walewska L., Ściśło L.(red.): Procedury pielęgniarskie w chirurgii. Wydawnictwo

Lekarskie PZWL, Warszawa 2012.

- Rogulska A. Postępowanie dietetyczne w niedożywieniu. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011.
- Książek J. Standardy leczenia żywieniowego w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Ciborowska H., Rudnicka A. Żywnie zdrowego i chorego człowieka / wydanie 4, rozszerzone i uaktualnione - 5 dodruk. – Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018.
- Kapała A.: Praktyczny przewodnik po ONS. Krakowskie Wydawnictwo Scientifica, 2015.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej